

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра української філології та суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар М.Б. Боднар

31.08. 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ОСВІТИ НА ВОЛИНІ

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

галузь знань - *01 Освіта / Педагогіка*

спеціальність - *014 Середня освіта (Фізична культура)*

освітньо-професійна програма - *Середня освіта (Фізична культура)*

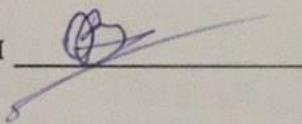
Собчук В.Д. Історія освіти на Волині: робоча програма для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) В.Д. Собчук - Кременець, 2017. - 19с.

Розробник:

Собчук В.Д. - кандидат історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін.

Протокол №1 від 31 серпня 2017 року.

Завідувач кафедри О.В. Василюшин

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка	нормативна	
	Спеціальності: 014 Середня освіта (Фізична культура)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	Курс:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		2-й семестр	2-й семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		18 год.	4
		Семінарські	
		16 год.	4
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
	56 год.	82	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – 40 %: 60 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни „Історія освіти на Волині” є оволодіння історико-краєзнавчими знаннями з історії Волинського краю, що сприятиме культурно-історичній самоідентифікації молоді, формуванню високої духовності особистості та загальної культури, здатної практично реалізувати набуті знання для специфічних потреб регіону.

Основними завданнями вивчення курсу „Історія освіти на Волині” є:

1. Використовуючи нові методологічні підходи та здобутки історіографії поглибити знання студентів з історії Волині та історичної регіоналістики; застосування на конкретному історичному матеріалі методів дослідницької роботи;
2. Засвоєння і вміння застосувати духовні надбання національної культури Волині, зокрема Кременеччини, національної наукової думки;
3. Вдосконалення навиків історичного дослідження шляхом пошуково-краєзнавчої роботи.
4. Виховання культури міжрегіонального спілкування та міжетнічної толерантності; формування потреби та вміння аналізувати й оцінювати соціальні процеси, визначати їх соціальне значення.

Курс «Історія освіти на Волині» спрямований на формування у студентів таких *компетентностей*:

Загальні компетентності

- ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК 2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,
- ЗК 3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- ЗК 5.** Здатність спілкуватися (першою) рідною мовою, правильно і логічно будувати своє усне й писемне мовлення;
- ЗК 7.** Здатність до самоосвіти і самовдосконалення, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації;
- ЗК 8.** Здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- ЗК 9.** Здатність визначати і формулювати професійні завдання, приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК 10.** Здатність працювати в команді, виконувати роботу в групі під керівництвом лідера, мати навички, що демонструють здатність до врахування вимог трудової дисципліни і інтересів колективу;
- ЗК 12.** Здатність здійснювати аналіз й осмислення загальнонаукової та професійно орієнтованої літератури, у тому числі іноземної;

Фахові компетентності

ФК 12. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, громадянськість, комунікативність.

Програмові результати навчання

- ПРН 1.** Демонструє концептуальні наукові та практичні знання з фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.
- ПРН 8.** Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання.
- ПРН 9.** Знає основні закони природничо-наукових дисциплін, на відповідному рівні проводить дослідження, здійснює пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел, вчиться і оволодіває сучасними знаннями, застосовує методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.
- ПРН 10.** Спроможний розвивати педагогічну думку, методи педагогічного контролю і контролю якості навчання, актуальні дидактичні технології.
- ПРН 15.** Володіє прийомами спілкування і вміє використовувати їх при роботі з колективом і кожним індивідумом.
- ПРН 17.** Здатний до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками;
- ПРН 21.** Здатний аналізувати соціально та особистісно-значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

3. Програма курсу «ІСТОРІЯ ОСВІТИ НА ВОЛИНІ»

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РОЗВИТОК ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ НА ВОЛИНІ У XIV–XIX СТ.

Тема 1. Волинь у XIV–першій половині XVII ст. Братська школа у Кременці

Освіта Галицько-Волинської землі.

Стан освіти у Волинській губернії.

Діяльність духовенства в галузі освіти.

Особливості розвитку світської середньої освіти.

Освітні процеси на Волині у XIV–першій половині XVII ст.

Утворення православного братського Богоявленського монастиря. Кременецька братська школа. Лаврін Древинський й Данило Сло-Малинський.

Крем'янецька граматика 1638р.

Відкриття єзуїтського колегіуму. Князі Януш-Антоній і Міхал-Серватій Вишневецькі.

Література:

1. Волинські Афіни. 1805 – 1833: збірник наукових праць / Кременецький обл. гум.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка / [під ред. С. Маковського, В. Собчука]. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 304 [24] с.
2. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
3. Чернихівський Г. І. Крем'яниччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
4. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

Тема 2. Волинська гімназія та Волинський ліцей у Кременці (1805–1833 рр.)

Передумови виникнення Волинської гімназії у Кременці. Освітня реформа в Росії початку XIX ст. – царський указом від 24 січня 1803 р.

Гуго Коллонтай і Тадеуш Чацький – творці Волинської гімназії.

Організаційно-адміністративний устрій Волинського ліцею. Реорганізація гімназії у ліцей.

Література:

1. Волинські Афіни. 1805 – 1833: збірник наукових праць / Кременецький обл. гум.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка / [під ред. С. Маковського, В. Собчука]. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 304 [24] с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.

3. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
4. Чернихівський Г. І. Крем'яничина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
5. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.
6. Присяжний Т. Гуго Коллонтай – реформатор освіти // Замок. – 2008. – № 1–2. – 29 січня.
7. «Волинські Афіни» – між історією і сучасністю / Під ред. А. Шмита, Г. Стронського. – Olsztyn-Кременець, 2015. – 484 с.

Тема 3. Навчально-виховний процес у Волинській гімназії та ліцеї

Зміст та організація процесу навчання.

Бібліотека ліцею. Павло Янковський.

Ботанічний сад закладу. Діонісій Міклер. Вілібальд Бессер.

Діячі культури, науки, освіти, письменники, викладачі ліцею. Ігнатій Абламович (1787–1848) – професор фізики і метеорології, Максиміліан Якубович (1785–1853) – філолог, філософ, педагог, професор латинської мови та літератури ліцею, керівник нумізматичного кабінету, Бонавентура Клембовський (1795–1888) – портретист, викладач механіки і фізики ліцею, архітектор Франтішек Мехович (1783–1852), літературознавець Евзебіуш Словацький, правознавець Олександр Міцкевич, відомий художник Юзеф Пічман, письменники Антоній Мальчевський, Юзеф Коженювський, Маурісій Гославський (1802–1834), Томаш (Тимко) Падурра (Падура) (1801–1871). Діячі *культури, освіти, науки*: громадський діяч, професор медицини Кароль Мацей Качковський (1797–1867), Михайло Буджинський (1811–1864) – громадський діяч, що брав активну участь у створеному в 1833 р. у Львові демократичному Товаристві друзів народу, Антоній Добровольський (1802–1888) – повітовий лікар у Кременці, Петро Хлембовський (1799–1868) – вчитель майбутнього відомого польського письменника Зигмунта Красинського, Густав Генрих Атаназі Олізар (1798–1865) – маршалок Київської губернії, поет, публіцист, Ян Ксаверій Каневський (1805–1867) – художник, літограф, портретист, педагог.

Література:

1. Волинські Афіни. 1805 – 1833: збірник наукових праць / Кременецький обл. гум.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка / [під ред. С. Маковського, В. Собчука]. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 304 [24] с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.

3. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
4. Чернихівський Г. І. Крем'яничина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
5. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.
6. Міщук С. З історії бібліотеки Волинського ліцею // Замок. – 2007. – № 17–18. – 28 вересня.
7. Присяжний Т. Гуго Коллонтай – реформатор освіти // Замок. – 2008. – № 1–2. – 29 січня.
8. «Волинські Афіни» – між історією і сучасністю / Під ред. А. Шмита, Г. Стронського. – Olsztyn-Кременець, 2015. – 484 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ КРЕМЕНЦЯ У ХХ–ХХІ СТ.

Тема 4. Діяльність Кременецького ліцею у ХХ столітті

(1920–1939 рр.)

Відновлення діяльності Кременецького ліцею у ХХ ст. Указ Ю. Пілсудського про відкриття Кременецького ліцею від 27.05.1920 р. Склад ліцею.

Гімназія ім. Т. Чацького. Владислав Галімський. Здіслав Опольський. Дальтон-план. Гурткова робота та видавнича справа.

Педагогічне училище ім. Ю. Словацького. Ф. Хілгер. Математично-природничка школа (директор Станіслав Белда).

Трудове виховання і професійна підготовка в діяльності Кременецького ліцею 20-30-х рр. ХХ ст. Середня сільськогосподарська та мулярська школи у с. Білокриниця, торговельна школа, пізніше кооперативна гімназія в м. Кременці (відкриті 1922 р.), нижча садівничка школа в с. Сураж та школа гайових (лісників), середня ремісничо-промислова школа (1924 р.), нижча ремісничо-промислова школа (1928 р.) в с. Вишнівець, нижча ремісничо-промислова школа (1928 р.) в с. Смига. Промислові підприємства. Лісове та рибне господарство.

Естетичне виховання в діяльності ліцею. Музичний вакаційний осередок (Броніслав Рутковський – 1928 р.), Волинський симфонічний оркестр (Єжи Гахе), Волинський театр (Іво Галла – 1930 р.), шкільний театр (Іза Куницька). Комісія дискусійних вечорів. Інститут наукових досліджень Волині.

Побут ліцеїстів.

Література:

1. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (ХІХ–30-ті рр. ХХ ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
2. Кременецький ліцей у контексті розвитку освіти, науки та культури на Волині в

першій третині ХХ ст. / Збірник наукових праць. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2009. – 264 с.

3. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
4. Чернихівський Г. І. Крем'яччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
5. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

Тема 5. Діяльність Кременецького учительського інституту (1940–1950 рр.).

Радянська система освіти на Волині. Ліквідація навчальних закладів Кременецького ліцею. Жертви більшовицького режиму.

Кременецький державний учительський інститут – перший радянський вуз Тернопільської області. Директор Вакула І. Г. Організація навчально-виховного процесу.

Початок Другої світової війни. 1944 р. – відновлення навчального процесу. Кількісний склад студентів. Перший післявоєнний випуск студентів учительського інституту (1946 р.).

Література:

1. Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр.: знахідки, традиції, проблеми та перспективи» / За ред. Ломаковича А. М., Фурман О. А. – Жовква : Місіонер, 2012. – 280 с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. ХХ ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
3. Кременецький ліцей у контексті розвитку освіти, науки та культури на Волині в першій третині ХХ ст. / Збірник наукових праць. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2009. – 264 с.
4. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
5. Чернихівський Г. І. Крем'яччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
6. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

Тема 6. Діяльність Кременецького педагогічного інституту (1950–1969 рр.).

Реорганізація Кременецького учительського інституту у педагогічний. Директор М. Л. Бригінець. Організація навчального процесу. Факультет мови і літератури із спеціальностями -

українська мова і література; російська мова і література. Фізико-математичний факультет із спеціальностями - математика і фізика. Природничий факультет.

Розширення матеріально-навчальної бази, збільшення кількості викладацького і студентського контингенту. Наукова діяльність педагогічного складу. Захист дисертаційних досліджень: Є.В. Волотовський, М.М. Ісаєв, І.Я. Забокрицький, Р.В. Ніколаєва, А.М. Коршун та ін. Наукові конференції. Щорічні збірники праць викладачів КДПІ "Наукові записки". Перша міжвузівська науково-практична конференція з охорони природи і раціонального використання природних ресурсів Поділля (1963 р.).

1954 р. – перший випуск фізмату КДПІ. Випускники: Д.М. Галан, Б.Е. Вуйлов, М.Г. Левінська, Л.Й. Шанський. Л.Й. Шанський - лауреат Державної премії, співробітник Інституту фізики АН України, О.М. Жуковський - доктор фізико-математичних наук, старший науковий співробітник Інституту математики України.

Загальноінститутські кабінети – основ марксизму-ленінізму і педагогіки. Закриття філологічного факультету (1956 р.). Відкриття факультету фізичного виховання.

Естетичне виховання. Загальноінститутський хор (І. Гіпський). Учасники хорового колективу: А. Олійник, М. Герц, І. Заведюк, О. Савчишина, В. Бабійчук, Є. Налуцишина. Керівники хору: Ф. Пацюркевич та І. Пронь, які продовжили диригентські досягнення І. Гіпського.

Духовий оркестр (П. Лукомський). Народний оркестр (В. Бухальський).

Художнє виховання. Студії образотворчого мистецтва.

Література:

1. Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр.: знахідки, традиції, проблеми та перспективи» / За заг. ред. Ломаковича А. М., Фурман О. А. – Жовква : Місіонер, 2012. – 280 с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
3. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
4. Чернихівський Г. І. Крем'яниччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
5. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

Тема 7. Кременецьке педагогічне училище імені Т. Г. Шевченка (1969–1991 рр.). Педагогічний коледж (1991–2002).

Відкриття педагогічного училища (наказ Міністра освіти №199 від 29 липня 1969 р.).

Кількісний склад викладачів та студентів. Матеріальна база вузу.

Навчально-виховна робота. Педагогічна практика студентів. Гурткова робота.

Культурно-освітня і спортивна робота у навчальному закладі. Відкриття пам'ятника Т. Шевченку (1989 р.). Художня самодіяльність (академічний та народний хори, капела бандуристів, духовий оркестр тощо).

Випускники навчального закладу.

Реорганізація педагогічного училища у педагогічний коледж (наказ Міністра освіти №134 від 5 червня 1991 р.). Керівники вузу: В. Стародубець, В. Яценко, А. М. Ломакович (з 1994 р.).

Контингент викладачів. Наукова робота. Матеріально-навчальна база.

Література:

1. Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр.: знахідки, традиції, проблеми та перспективи» / За заг. ред. Ломаковича А. М., Фурман О. А. – Жовква : Місіонер, 2012. – 280 с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
3. Кризь роки – з любов'ю: Кременецьке педагогічне училище, педагогічний коледж імені Т. Г. Шевченка / Упор. В. Шпак. – Жовква : Місіонер, 2012. – 224 с.
4. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. 55 с.
5. Чернихівський Г. І. Крем'яниччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.
6. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

Тема 8. Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут

ім. Тараса Шевченка (2003 р.). Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія

ім. Тараса Шевченка.

Реорганізація педагогічного коледжу у гуманітарно-педагогічний інститут.

Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (на засадах Болонської декларації).

Наукова діяльність кафедр вузу. Щорічні конференції професорсько-викладацького складу, робота над дисертаційними дослідженнями. Діяльність науково-дослідних лабораторій. Щорічні видання випусків фахового збірника «Актуальні проблеми гуманітарної освіти», «Студентського наукового вісника». «Збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки».

Участь студентства у Всеукраїнських студентських олімпіадах, конкурсах. Гурткова робота.

Зміцнення кадрового потенціалу інституту.

Зміцнення та реорганізація матеріально-технічної бази. Відродження діяльності студентських будівельних загонів.

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка.

Література:

1. Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр.: знахідки, традиції, проблеми та перспективи» / За заг. ред. Ломаковича А. М., Фурман О. А. – Жовква : Місіонер, 2012. – 280 с.
2. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
3. Ломакович А. М. Гарантувати стабільність, зберігати впевненість // Замок. – 2016. – № 1–6. – 31 березня.
4. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
5. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.
6. Ломакович А. М. Гарантувати стабільність, зберігати впевненість // Замок. – 2016. – № 1–6. – 31 березня.
7. Шпак В. І. Alma mater в іменах... – Кременець, 2015. – В ІУ кн.

Критерії та норми оцінювання знань студентів з історії освіти на Волині

1. На оцінку „5” (відмінно, **А, зараховано**) студент повинен:
  - глибоко та всебічно розуміти тему, вільно і аргументовано викладати її зміст;
  - чітко уявляти структурно-логічну схему теми, визначати головні і другорядні її складові, розкривати суттєві взаємозв'язки між ними;
  - вміти зробити висновки і підвести підсумки, пояснити їх і підтвердити фактичним матеріалом (практичними прикладами);
  - вміти застосовувати набуті (засвоєні) теоретичні і практичні знання для специфічних потреб регіону.
2. На оцінку „4” (добре, **В, С, зараховано**) студент повинен:
  - достатньо розуміти і в належному обсязі (в основному) висвітлювати тему відповідно до її логічної структури;
  - бачити суттєві взаємозв'язки між основними структурними елементами теми, вміти відрізнити серед них головні від другорядних;

- вміти застосовувати теоретичні знання для осмислення практичного матеріалу, аналізу конкретних історико-освітніх завдань;
- достатньо володіти історичними термінами, поняттями, знанням про видатних вчених кременецької школи у різні історичні епохи.

3. Оцінка „3” (задовільно, D, E, зараховано) виставляється, якщо студент:

- виявляє лише поверхове розуміння змісту теми, фрагментарно висвітлює теоретичний матеріал, допускає порушення його логічної структури та послідовності викладу;
- допускає помилки у визначенні головного і другорядного у змісті теми, недостатньо бачить взаємозв'язки між її структурними елементами;
- недостатньо володіє термінами і поняттями, необхідними для висвітлення теми;
- не виявляє достатнього вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення чи пояснення практичних завдань історичного характеру.

4. Оцінка „2” (незадовільно, FX, F, не зараховано) виставляється, якщо у студента:

- відсутнє розуміння основного змісту теми;
- бракує вміння виокремити головне від другорядного в структурі теми;
- немає навиків у застосуванні історичної інформації та користуванні різними джерелами інформації (музейними матеріалами, науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.);
- відсутні значні труднощі у використанні термінів і понять.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
л		п	ла б	ін д	с.р.	л		п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Розвиток освітніх процесів на Волині у XIV–XIX ст.												
Тема 1.	10	2	2	-	2	4	10	1	1	-		8
Тема 2.	13	2	2	-	3	6	10	1	1	-		8
Тема 3.	12	2	2	-	3	5	10	1	1	-		8
Разом	35	6	6	-	8	15	30	3	3	-		24
Змістовий модуль 2. Навчальні заклади Кременця у XX–XXI ст.												
Тема 4.	11	2	2	-	3	4	12	1	1	-		10
Тема 5.	13	2	2	-	3	6	12	-	-	-		12
Тема 6.	12	4	2	-	2	4	14	-	-	-		14
Тема 7.	10	2	2	-	2	4	12	-	-	-		12

Тема 8.	9	2	2		1	4	10	-	-	-		10
Разом	55	12	10	-	11	22	90	4	4	-		82
Модуль 2												
Усього годин	90	18	16	-	19	37	90	4	4	-		82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Освітні процеси на Волині у XIV–першій половині XVII ст.	2
2	Волинська гімназія та Волинський ліцей у Кременці (1805–1833 рр.)	2
3	Навчально-виховний процес у Волинській гімназії та ліцеї	2
4	Діяльність Кременецького ліцею у XX столітті (1920–1939 рр.)	2
5	Діяльність Кременецького учительського інституту (1940–1950 рр.)	2
6	Діяльність Кременецького педагогічного інституту (1950–1969 рр.)	2
7	Діяльність Кременецького педагогічного училища імені Т. Г. Шевченка (1969–1991 рр.). Педагогічний коледж (1991–2002).	2
8	Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка (2003–2013 рр.). Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка	2
	Всього	16

6. Самостійна робота -

1. Діяльність Петра Могили в освітній галузі.
2. Організаційна та наукова діяльність Т. Чацького.
3. Ботанічні дослідження у Волинському ліцеї.
4. Технічні школи при Волинській гімназії та ліцеї.
5. Господарська діяльність Кременецького ліцею у XX ст.
6. Ідеологічна робота у Кременецькому учительському інституті (1940–1950 рр.).
7. Літературно-мистецьке життя у Кременецькому педагогічному інституті (1950–1969 рр.).
8. Організація навчально-виховної та гурткової роботи студентів вузу (2002–2013 рр.).
9. Наукова діяльність викладачів у Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка.
10. Роль Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у професійному становленні студентів.

7. Індивідуальні завдання

1. Історія школи мого населеного пункту (за вибором студента).

2. Відомі вчителі, науковці мого села чи міста (можна вибрати за об'єкт дослідження будь-якого митця, який навчався у вашому навчальному закладі – за смаком і симпатією).
3. Реформаторська діяльність Гуго Коллонтая.
4. Роль Волинського ліцею в художньо-естетичній освіті.
5. Павло Янковський – перший бібліотекар Волинської гімназії та ліцею.
6. Кременчани в Університеті св. Володимира.
7. Юліуш Словацький та Кременець.
8. Ботаніки Волинської гімназії та ліцею.
9. Діяльність Кременецького ліцею (1920–1939 рр.) як комплексу навчально-виховних закладів.
10. Організаційно-адміністративний устрій Кременецького ліцею (1920–1939 рр.).
11. Творчий шлях Оксани Лятуринської.
12. Просвітницька діяльність Уласа Самчука.
13. Лісогосподарство Кременецького ліцею (1920–1939 рр.).
14. Життя та творчість Генріха Германовича.
15. Природничо-географічна освіта у Кременецькому учительському інституті.
16. Історико-краєзнавча робота на історичному факультеті Кременецького учительського інституту.
17. Наукова діяльність кафедр Кременецького педагогічного інституту (1950–1969 рр.).
18. Розвиток фізико-математичної освіти у Кременецькому учительському інституті.
19. Вивчення іноземних мов у Кременецькому педагогічному інституті (1950–1969 рр.).
20. Літературно-мистецьке життя у Кременецькому педагогічному інституті (1950–1969 рр.).
21. Спортивні здобутки студентів у Кременецькому педагогічному училищі.
22. Роль Кременецького педагогічного інституту у професійному становленні студентів.
23. Випускники Кременецького педагогічного училища (за вибором студента).
24. Випускники Кременецького педагогічного коледжу (за вибором студента).
25. Значення кредитно-модульної системи організації навчального процесу у КОГПІ ім. Тараса Шевченка.
26. Освіта Галицько-Волинської землі.
27. Церковно-парафіяльні школи на Волині.
28. Братства Волинської землі.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і

творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – студент виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – студент уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – студент уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12-13 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

14-15 балів – студент самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

16-17 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

18-19 балів – студент вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

1. Лекція.
2. Семінарські заняття.
3. Бесіда. Консультація.
4. Відвідування музею історії освіти навчального закладу.
5. Відвідування музею ім. Ю. Словацького.

9. Методи контролю

1. Наочні, словесні, репродуктивно-пошукові, проблемні, практичні.
2. Залік на підвищення рейтингу.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
9	9	9	9	9	9	9/9	9	19	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3-4 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

5-7 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

8-9 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка D «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка E «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових

поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка FX «2» (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє павичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації та розробки семінарських занять з історії освіти на Волині (на електронних і паперових носіях).
2. Методичні рекомендації до курсу „Історія освіти на Волині” (навчальна програма, плани семінарських занять, тести підсумкового контролю – на паперових носіях, 2013 р.).
3. Тезові конспекти курсу „Історія освіти на Волині”.

12. Рекомендована література

1. Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр. Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Вища педагогічна освіта в Кременці. 1940–1990 рр.: знахідки, традиції, проблеми та перспективи» / За заг. ред. Ломаковича А. М., Фурман О. А. – Жовква : Місіонер, 2012. – 280 с.
2. Волинські Афіни. 1805 – 1833: збірник наукових праць / Кременецький обл. гум.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка / [під ред. С. Маковського, В. Собчука]. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 304 [24] с.
3. «Волинські Афіни» – між історією і сучасністю / Під ред. А. Шмита, Г. Стронського. – Olsztyn-Кременець, 2015. – 484 с.
4. Коляденко С. М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX–30-ті рр. XX ст.) : Монографія. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-тет, 2003 р. – 136 с., іл.
5. Кременецький ліцей у контексті розвитку освіти, науки та культури на Волині в першій третині XX ст. / Збірник наукових праць. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2009. – 264 с.
6. Крізь роки – з любов'ю: Кременецьке педагогічне училище, педагогічний коледж імені Т. Г. Шевченка / Упор. В. Шпак. – Жовква : Місіонер, 2012. – 224 с.
7. Міщук С. З історії бібліотеки Волинського ліцею // Замок. – 2007. – № 17–18. – 28 вересня.
8. Присяжний Т. Гуго Коллонтай – реформатор освіти // Замок. – 2008. – № 1–2. – 29 січня.
9. Собчук В. Д. Перлина в короні України : Кременець / Собчук В. Д. – Кременець, 2005. – 55 с.
10. Чернихівський Г. І. Крем'яччина. Історичне та літературне краєзнавство / Чернихівський Г. І. – Кременець : Просвіта, 1992. – 155 с.

11. Чернихівський Г. Кременеччина від давнини до сучасності / Чернихівський Г. – Кременець, 1999. – 320 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка (книжковий фонд).
2. Електронна бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка.
3. Бібліотека кафедри української філології та суспільних дисциплін.
4. Кременецька міська бібліотека ім. Ю. Словацького.
5. Музей історії освіти навчального закладу.